

ZMARŁ PROFESOR KARL VOGT (1923-2022)

Szanowne Koleżanki, Szanowni Koledzy,

tym razem nie będzie to pogodna depesza... Gdy piszę te słowa w Dreźnie na cmentarzu Stephanusfriedhof, położonym po przeciwnej stronie Elby, zdobionej wspianiałym, barokowym parkiem i pałacem Pillnitz, kojarzącym nam się z romantycznym Wilanowem, trwają przygotowania do uroczystości pogrzebowej prof. Karla Vogta – nestora dyscypliny maszyn elektryczne.

Całe życie związany z Dreznem, tu urodził się 1923 roku, kończył szkołę średnią w roku 1940, wcześniej terminując w fachu elektromechanika. W 1947 roku podjął studia w Wyższej Szkole Technicznej na kierunku elektrotechnika, gdzie dyplomował się w roku 1952 i został zatrudniony jako asystent. Jest charakterystyczną cechą większości naszych niemieckich kolegów pracujących w Dreźnie prowadzenie zajęć dydaktycznych i pracy naukowej jednocześnie w Hochschule für Wirtschaft und Technik oraz na Technische Universität – tak było również w przypadku Karla Vogta – rozpoczynającego od 1954 roku współpracę z Institut für Elektrische Maschinen und Antriebe der TH/TU Dresden. Oczywiście bardzo ważną rolę w zawodowym życiu Profesora odgrywała działalność na rzecz przemysłu, choćby VEB Elektromaschinenbau Sachsenwerk Dresden-Niedersedlitz; pracował tam przez pewien czas jako inżynier. Kolejne funkcje i tytuły pozyskiwane były sprawnie: 1962 rok – promocja doktorska, w 1963 roku zostaje docentem nauk technicznych – specjalizując się w teorii i obliczeniach wirujących maszyn elektrycznych, w 1969 roku – zostaje profesorem zwyczajnym Uniwersytetu Technicznego w Dreźnie. Na emeryturę przechodzi w 1989 roku. Jak ważną rolę odegrał w rozwoju badań i wdrożeń przemysłowych maszyn elektrycznych w Niemczech zaświadczać mogą słowa JM Rektora drezdeńskiego Uniwersytetu Technicznego Ursuli Marie Staudinger, która w nekrologu stwierdziła – *żegnamy najznakomitszego naukowca, który odcisnął trwałe ślad w dziedzinie maszyn elektrycznych.*

Profesor Karl Vogt niewątpliwie należy do szkoły maszyn elektrycznych intensywnie rozwijanej na uniwersytetach niemieckich w pierwszej połowie XX wieku. My wszyscy *maszynowcy* jesteśmy w jakimś stopniu jej spadkobiercami. Nawet fachowcy nie stykający się podczas studiów i pracy zawodowej z oryginałami dzieł „ojców maszyn” – luminarzy instytutów Berlina, Karlsruhe, Monachium, Darmstadt, Drezna korzystają z ogromnego dorobku tych znakomitych badaczy i inżynierów. Pewnie ostatnim, który wszystkich klasyków maszyn elektrycznych znał osobiście był profesor Vogt. Bogata w tym względzie biblioteka ZME PW w Budynku pod Kominem zawiera obszerny zbiór ich znakomitych dzieł. Nazwiska pojawiające się na okładkach są oczywiste dla każdego profesjonalnie parającego się techniką napędu elektrycznego. Odnajdujemy pośród nich takie postaci, jak:

- Engelbert Arnold (1909-1913),
- Hans Friedrich Görges (1913),

- Rudolf Richter (1920, 1930, 1932, 1936),
- Michael Liwischitz (1931, 1934),
- Theodor Bödefeld i Heinrich Sequenz (1949),
- Germar Müller (1977, 1983, 2012);

(w nawiasie przytaczam daty edycji szczególnie cennych dzieł).

Na zawsze iluminować będą historię maszyn elektrycznych i stanowić dla nas radość odnajdowanie w tym znakomitym poczcie profesora Karla Vogta.

Nie sposób w tym miejscu także nie wspomnieć o dorobku naszych luminarzy maszyn elektrycznych. Chyba ostatnią osobą, która wiedziała „wszystko o wszystkich” elektrycznych maszynach był prof. Bolesław Dubicki, twórca fundamentalnej trylogii *Maszyny Elektryczne*, równą swą komplementarnością i głębią rozważań dziełom wymienionych demiurgów. W 1949 roku ukazał się pierwszy tom opracowanej przez Bolesława Dubickiego monografii pt. „Maszyny elektryczne”, nosił on tytuł *Maszyny prądu stałego*, tom drugi *Uzwojenia prądu zmiennego* ukazał się w 1953, a trzeci *Silniki indukcyjne* w 1964.

Profesor Karł Vogt to postać niezwykle barwna, był też wielkim przyjacielem polskich uczonych, naszego Wydziału Elektrycznego i Stowarzyszenia Elektryków Polskich. Dawno za nami jubileusz 65-lecia współpracy Politechniki Warszawskiej z uczelniami Drezna. Do dziś utrzymywana aktywność polskich i niemieckich ośrodków akademickich rozpoczęła się od wizyty w 1955 roku, wówczas docenta Władysława Latka z Warszawy i doktora Michała Jabłońskiego z Łodzi, na drezdeńskim Uniwersytecie Technicznym, gdzie nadzwyczaj serdecznie przyjęci zostali przez doktora Vogta. Te najwcześniejsze, pionierskie lata wspólnych prac naukowych, wzajemnych wizyt w laboratoriach powstających z ruin uczelni Warszawy i Drezna, referowania osiągnięć badawczych znakomicie przybliżają artykuły 52. Sympozjum Maszyn Elektrycznych SME 2016 w Kazimierzu Dolnym, między innymi także autorstwa K. Vogta. A zainteresowanych merytorycznymi osiągnięciami Zmarłego odsyłam do *curriculum vitae* drukowanego na okładce jednego z ostatnich dzieł Profesora pt. *Berechnung rotierender elektrischer Maschinen* (dołączam do wspomnień), tomu zawierającego także niezwykle serdeczną dedykację kreśloną naszemu prof. Władysławowi Latkowi.

Na koniec – Profesor był człowiekiem bardzo religijnym. Msza żałobna w kościele pod wezwaniem *Heilige Familie*, która zgromadzi dziś zapewne rzesze jego wychowanków i przyjaciół, przedstawicieli władz miasta i wydziałów technicznych niemieckich uniwersytetów, z pewnością o tym zaświadczy. Odnajdujemy dowód głębokiej wiary Profesora w myśli Św. Aureliusza Augustyna z Hippony – ojca i doktora Kościoła, którym opatrzone nekrolog...

*Z rąk Boga przyjąłem życie,
w rękach Boga nadałem mu kształt,
w Boga ręce składałem je.*

Serdecznie dziś Państwu pozdrawiam – zachęcam także do odwiedzenia Drezna, pięknego miasta nad Elbą, zwanego *Florencją północy*, w którym ślady polskości i naszych bliskich związków z Saksonią odnaleźć można niemal na każdym kroku.

Wojciech Urbański

nekrolog najwyższych władz Uniwersytetu Technicznego w Dreźnie

Aus Gottes Hand empfing ich mein Leben,
unter Gottes Hand gestaltete ich mein Leben,
in Gottes Hand gebe ich mein Leben zurück.

Augustinus

In Liebe und Dankbarkeit nehmen wir
Abschied von

Karl Vogt

* 27. April 1923 † 16. Februar 2022

Wir danken dir Gott für sein erfülltes Leben,
aus dem du ihn jetzt heimgerufen hast.

Herr gib ihm die ewige Ruhe und das ewige
Licht leuchte ihm.
Herr lass ihn ruhen in Frieden. Amen

Das Requiem findet am Freitag, dem 04. März 2022
um 10.00 Uhr in der Katholischen Kirche, Meußlitzer
Str. 108, 01259 Dresden statt.

Anschließend erfolgt die Beerdigung auf dem
Stephanusfriedhof.

Wir bitten von Kränzen abzusehen.

zawiadomienie o śmierci PROFESORA KARLA VOGTA

TECHNISCHE
UNIVERSITÄT
DRESDEN

Hochschule für
Technik und Wirtschaft
Dresden
University of Applied Sciences

*uczelnie, miejsca pracy dydaktycznej i naukowej Profesora: Görgebau Technische Universität Dresden oraz Gmach Główny
Hochschule für Wirtschaft und Technik*

profesorowie: Karl Vogt oraz Norbert Michalke przygotowujący referat na SME 2016

Elektrische Maschinen

Berechnung rotierender elektrischer Maschinen

K. Vogt

Prof. Dr. sc. techn. Karl Vogt
(Jahrgang 1902)

studierte von 1917 bis 1922 Elektrotechnik an der damaligen Technischen Hochschule Dresden.

In seiner Diplomarbeit befaßte er sich mit der Auslegung von Gleichstrom-Motor-
spannungsmaschinen und dem Entwurf eines 3-4V-Motors (Hilfsantrieb für die
polnische Staatsbahn), der als erster solcher Motoren in der DDR gebaut wurde.
Von 1922 bis 1926 war er als wissenschaftlicher Assistent bzw. Oberassistent bei
Prof. Pommer am Institut für elektrische Maschinen und Antriebe der TH Dresden
tätig, wo er eine Reihe von selbständigen Lehraufträgen ausführt.

Industrieführungen im Bereich der wissenschaftlichen Tätigkeit erwirbt K. Vogt
in den Jahren 1926 bis 1933 im VEB Sachsenwerk Dresden-Niedersedlitz. Während
dieser Zeit promovierte er mit seiner Arbeit zur Klärung der Rundstromentwicklung
an Kommutatoren von Gleichstrommaschinen zum Dr.-Ing. und wurde 1933 als
Duzent für Elektromaschinen an die TU Dresden, Sektion Elektrotechnik, berufen.
Auf Grund seiner besonderen Fähigkeiten und außerordentlichen Leistungen in
Lehre und Forschung erfolgte 1938 die Berufung zum ordentlichen Professor an
der genannten Universität, die bis heute seine Wirkungsstätte ist. Von 1933 bis
1980 übte er dort die Funktion des stellvertretenden Sektionsdirektors für For-
schung der Sektion Elektrotechnik aus.

Prof. Vogt promovierte 1938 zum Dr. sc. techn. mit dem Thema Rationalisierung der
Lehre und Weiterentwicklung des Fachgebietes Berechnung rotierender elek-
trischer Maschinen durch Herausarbeitung grundsätzlicher Zusammenhänge.
In seinen wissenschaftlichen Arbeiten und Veröffentlichungen hat er sich vor
allem mit den Themen

- Untersuchung des Mechanismus der Rundstromentwicklung
- Entwicklung und Entwurf flüssigkeitsgekühlter Schenkelpol-Synchronmaschinen
- Ortskurventheorie elektrischer Maschinen (Vorlesung und Lehrfilme)
- Untersuchungen zur Symmetrie von Gleich- und Wechselstromantrieben
- Entwicklung von Auslegungsgesichtspunkten von Gleichstrommaschinen für
dynamischen Betrieb

befaßt.
Während seiner Lehrtätigkeit hat Prof. Vogt zahlreiche Dissertationen betreut,
bisher sind 5 seiner Schüler zu Hochschuldozenten, 2 zu Professoren berufen
worden.

Ein besonderes Verdienst ist das Mitwirken am Gesamtwerk „Elektrische Ma-
schinen“, dessen Band „Berechnung rotierender elektrischer Maschinen“ er in
enger Zusammenarbeit mit dem Herausgeber, Prof. Gernar Müller, erarbeitet hat.
Dieses Lehrwerk ist in der Fachwelt mit lebhaftem Interesse begrüßt worden und
hat hohe Anerkennung gefunden.

kolejna edycja (1983) monografii ELEKTRISCHE MASCHINEN z życiorysem Karla Vogta

meinem polnischen Kollegen und Freund
Professor Dr.-Ing. Władysław Latka
zum 20. unter seiner Regie veranstalteten
Jubiläums-Symposium
Elektrische Maschinen gewidmet.
Mit den besten Wünschen für die Zukunft!

Karl Vogt
Kazimierz Dolny 28.5.1984

**Mojemu polskiemu Koledze i Przyjacielowi Profesorowi dr. inż. Władysławowi Latkowi
w 20. Jubileuszowe Sympozjum organizowane pod Jego batutą
- MASZYNY ELEKTRYCZNE poświęcam.**

Z najlepszymi życzeniami na przyszłość!

Karl Vogt

Kazimierz Dolny 28.5.1984

dedykacja w jednym z tomów dla prof. Władysława Latka

kolejne, szóste wydanie Berechnung rotierender elektrischer Maschinen (2012), opracowane we współpracy z Germarem Müllerem i Berndem Ponickiem